

Dr hab. Mirosław Kowalski, prof. UZ

Uniwersytet Zielonogórski
ORCID: 0000-0003-2960-8258

Komunikat o XI Ogólnopolskim Zjeździe Pedagogicznym

W dniach od 20 do 22 września 2022 roku na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbywał się XI Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny, który obradował pod hasłem „Przesilenie. Budujemy lepszy świat w sobie i pomiędzy nami”. Organizatorami Zjazdu były Polskie Towarzystwo Pedagogiczne oraz Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Przewodniczącymi XI Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego byli: prof. dr hab. Piotr Kostyło (Przewodniczący Komitetu Programowego Zjazdu oraz Przewodniczący PTP) oraz prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska (Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego, Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM, Przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych w Polskiej Akademii Nauk). W przygotowaniach do Zjazdu brał udział także Komitet Naukowy Zjazdu, w którym zasiadało kierownictwo trzech środowisk: Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM oraz Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk.

Ogólnopolskie Zjazdy Pedagogiczne organizowane są od 30 lat, z reguły co trzy lata przez władze Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego w ścisłej współpracy z różnymi uczelniami akademickimi. Dotychczasowe Zjazdy odbywały się kolejno w: Rembertowie, Toruniu, Poznaniu, Olsztynie, Wrocławiu, Lublinie, ponownie w: Toruniu, Gdańsku, Białymstoku oraz Warszawie (namysł naukowy dotyczył m.in.: tożsamości pedagogiki, demokratycznego kontekstu procesów edukacyjnych; nadziei i zagrożeń współczesności, jednoczącej się Europy; niezwykłych powinności wychowania; związków edukacji z moralnością oraz sferą publiczną; relacji teorii i praktyki edukacyjnej; edukacyjnego wymiaru różnic i inkluzji; koncepcji życia wartościowego, kończąc na kwestii kryzysu zaufania, wspólnotowości i autonomii).

Ogólnopolskie Zjazdy Pedagogiczne są bardzo ważną formą działalności Towarzystwa i – z jednej strony – stały się wyraźnymi punktami orientacji we współczesnej pedagogice, z drugiej zaś strony mają istotne znaczenie dla całego środowiska związanego z edukacją (stanowią forum wymiany myśli, współdziałania ludzi nauki i oświaty), służąc rozwijaniu wiedzy o edukacji i wzmocnieniu praktyki pedagogicznej (w tym integracji środowisk, poznania oraz spotkania znanych teoretyków i praktyków edukacji).

Mając na uwadze obszary namysłu naukowego rozwijanego przez pedagoga i pedagogów, w trakcie XI Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego obradowano

w aż dziesięciu sekcjach tematycznych, tj.: Sekcja 1.: Przesilenie. Kręgi kryzysów kontekstów edukacji – wyzwania dla pedagogiki. Sekcja 2.: Człowiek i społeczeństwo w obliczu wyzwań przesilenia – szanse i zagrożenia. Sekcja 3.: Polityka edukacyjna, szkoła, wychowanie, opieka – w stronę zaangażowania w stwarzanie lepszego świata. Sekcja 4.: Przesilenie – myśl metateoretyczna i metodologiczna w pedagogice. Sekcja 5.: Tożsamość, wspólnota, przestrzeń moralna – rozumieć, budować i podejmować odpowiedzialność za (swoj) świat. Sekcja 6.: Wielokulturowość, pluralizm wartości i przemiany kultury współczesnej. Sekcja 7.: Rynek pracy, kariera zawodowa i wychowawcza funkcja pracy – ku społeczeństwu przyszłości. Sekcja 8.: Misja, posłannictwo i służebność Uniwersytetu. Sekcja 9.: Pedagogika wobec negatywnych zjawisk społecznych, zagrożeń i zachowań patologicznych. Sekcja 10.: Pedagogika i edukacja wobec czynników sprawstwa ludzkiego losu w dobie przesilenia cywilizacyjnego i globalnych kryzysów.

Niemożliwe jest na kilku stronach podsumować trzydniowy Zjazd, na którym tak wielu uczestników podejmowało tak wiele wątków. Tym bardziej, trudno dokonać kompleksowej oceny Zjazdu. Niemniej jednak należy wnosić, że Zjazd był bardzo udanym przedsięwzięciem naukowym, tym bardziej że intelektualne impulsy, które zostały wzbudzone poprzez wystąpienia oraz dyskusje prowadzone przez uczestników Zjazdów, wciąż zachęcają do podejmowania kolejnych badań i refleksji. Należy podziękować organizatorom – w szczególności prof. dr hab. Agnieszce Cybal-Michalskiej i prof. dr hab. Piotrowi Kostyle – za możliwość goszczenia w Poznaniu i podejmowania wspólnego namysłu nad aktualnym stanem edukacji, w wymiarze w perspektywie indywidualnej, krajowej i globalnej.

Na koniec należy przytoczyć niezwykle istotny Apel XI Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego: *My, zgromadzeni na XI Ogólnopolskim Zjeździe Pedagogicznym odbywającym się w dniach 20–22 września 2022 roku w Poznaniu, przedstawiciele polskiej pedagogiki akademickiej, zwracamy się do międzynarodowej społeczności wychowawców, nauczycieli i pedagogów z apelem o podjęcie działań na rzecz poszanowania godności, praw człowieka i praw dziecka w warunkach wielowymiarowego przesilenia. Naszą wiedzę, wyniki badań oraz zaangażowanie w kształcenie i wychowanie w duchu wartości pokoju, solidarności, wolności i autonomii traktujemy jako podstawę uprawnienia do wyrażenia stanowiska wobec obecnego stanu zagrożeń zdrowia i życia osób, rozwoju społecznego oraz dalszego bytowania na naszej planecie. Czas, w którym żyjemy, cechuje kumulacja kryzysów. Trwa wojna w Ukrainie wywołana przez Federację Rosyjską. Jej ofiarami są nie tylko osoby, w tym dzieci i młodzież, znajdujące się w jej bezpośrednim zasięgu. Roztacza ona szerokie kręgi rażenia. Niesie ze sobą cierpienie, niesprawiedliwości i zagrożenia dla osiągnięć cywilizacji. Naszym zadaniem jest dostrzeganie tych zagrożeń, łagodzenie ich skutków, powstrzymywanie aktów i procesów destrukcji relacji międzyludzkich, uczenie i uczenie się tolerancji oraz solidarności. Przykładem takiej solidarności stała się spontaniczna i powszechna pomoc okazywana*

przez Polki i Polaków milionom obywateli Ukrainy uciekających do naszego kraju przed rosyjską agresją. Ta szlachetna postawa, która jest dostrzegana i doceniana na całym świecie i z której możemy być rzeczywiście dumni, pokazuje, na czym polega dziś budowanie lepszego świata w sobie i pomiędzy nami. Pomni słów Janusza Korczaka: „Nie wolno zostawić świata, jakim jest”, my pedagodzy i pedagogicy apelujemy o przekraczanie barier administracyjnych i psychologicznych powstrzymujących odwagę i innowacyjność w zmienianiu, ulepszaniu siebie i świata. Wychowawcy, nauczyciele, edukatorzy, wykorzystujemy wszelkie możliwości zwiększania lokalnego i globalnego zaangażowania obywatelskiego w dążeniu do sprawiedliwego i zrównoważonego rozwoju światów jednostkowego i zbiorowego życia. Podejmujemy wysiłki, by zastąpić myślenie o władzy i kontroli nad innymi myśleniem o prawach człowieka i o sprawiedliwości, o odpowiedzialności za siebie, za innych i za środowisko, o edukacji wolnej od indoktrynacji. Każda osoba i każda społeczność ma prawo do rzetelnej wiedzy i autonomicznego wyznaczania wartości i sposobów własnego życia. Niech ten apel przyświeca naszej pracy i naszym ludzkim wyborom.

*Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska,
Przewodnicząca XI Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego,
Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*

*Prof. dr hab. Piotr Kostyło,
Przewodniczący XI Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego,
Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego*

XI Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny został objęty patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk.

Zapraszamy do zapoznania się dodatkowymi, obszernymi materiałami informacyjnymi:

- prezentacja multimedialna z wydarzenia: <https://youtu.be/r5DuQ5eubUI>;
- relacja z wydarzenia przygotowana przez Uniwersyteckie Studio Filmowe: <https://www.youtube.com/watch?v=90zwsu5wek>;
- prezentacja wystąpień z panelu dyskusyjnego „Edukacja w czasie wojny” wraz z przygotowanymi tłumaczeniami: <https://bit.ly/3RMGept>.